

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-169

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos	
Tekijä-Författare-Author Heinonen, Rauno			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Tarinoita talouselämän rakennemuutoksesta - Repolan ja Finnet/Radiolinjan tapausten sanomalehti uutisointi semioottis-narratiivisessa tarkastelussa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Viestintä			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-03-08	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 56 sivua, liitteet 2 kpl
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuskohteena on kahta merkittävää 1990-luvun talouselämän rakennemuutokseen liittyvää tapahtumasarjaa käsittelevä lehtikirjoittelu Helsingin Sanomissa. Tutkittavina tapauksina ovat Repola-yhtymän syntyvaiheet vuonna 1990 ja Finnet-konsernin/Radiolinjan omistusmuutokset vuonna 1998.</p> <p>Tutkielman tarkoitus on selvittää, raportoiko lehdistö tavallisen lukijan kannalta usein abstrakteja talouselämän tapahtumasarjoja klassisen rakenteen mukaisesti etenevinä kertomuksina, ja muuttuvatko nämä kertomukset tapahtumasarjan edetessä. Toisaalta tutkielman tavoitteena on selvittää tutkimusmenetelmänä käytetyn semioottisen sisältöanalyysin soveltuvuutta uutisprosessien tutkimukseen.</p> <p>Tutkielman teoreettisena viitekehyksenä on esitelty A.J. Greimasin Pariisin semioottisen koulukunnan esittämä merkityksen syntyä kuvaava teoria (generatiivisen kulun kaavio) sekä Walter Fisherin esittämä narratiivinen paradigma, jonka mukaan ihminen on perusluonteeltaan tarinankertoja, homo narrans.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä on käytetty semioottista sisältöanalyysia, joka pohjautuu Greimasin teoriaan. Menetelmän operationalisoinnissa on käytetty Greimasin aktanttimallia ja semioottista neliötä.</p> <p>Tärkeimpinä lähteinä teoreettisen viitekehyksen suhteen toimivat Kari Salosaaren väitöskirja Perusteita näyttelijäntöön semiotiikkaan vuodelta 1989 ja Walter Fisherin teos Human Communication as Narration vuodelta 1987. Tutkimusmenetelmän kannalta tärkeimpinä lähteinä toimivat Richard Bartonin artikkeli Semiotica-lehdessä vuonna 1985 ja Pertti Ahosen artikkelit Poliitiikka-lehdessä vuonna 1984.</p> <p>Tuloksista voidaan päätellä, että kummassakin tutkittavassa tapauksessa klassinen kertomus esiintyy Helsingin Sanomien artikkeleissa selkeänä. Kertomusten rakenne myös muuttuu dynaamisesti tapahtumasarjan edetessä. Kummassakin tapauksessa rakennemuutos nousee positiivisesti arvotetuksi käsitteeksi kertomusten syvärakenteissa.</p> <p>Repola-yhtymän tapauksessa suomalaista teollisuusperinnettä ja –nimistöä aidoimmillaan edustavat metsäteollisuusyhtiöt yhdistetään monivaiheisessa kertomuksessa perinteisistä yrityksistä moderniksi, tiukassa kansainvälisessä kilpailussa selviytyväksi yritysjätkiksi. Kertomuksen päätoimija on silloisen KOP:n pääjohtaja Jaakko Lassila, joka selviää artikkeleissa kaikista klassisen, ns. kanonisen kertomuksen kokeista ja nousee sankariksi.</p> <p>Finnet-yhtymän/Radiolinjan omistusmuutoksien yhteydessä kertomuksessa taas on kyse toimintatapojen arvottamisesta: uudella kilpailusta vapautetulla telealalla pörssiyhtiön ottein käyttäytyvän Helsingin Puhelin toimintatavat ovat moderneja, ja yritys kohoaa tekstissä sankariksi ja Radiolinjan omistajaksi, kun taas maakunnalliset puhelinyhtiöt menettävät arvokkaan Radiolinjan hallinnan vanhanaikaisuuttaan.</p> <p>Saavutettuja tuloksia voidaan pitää riittävän selvänä osoituksena siitä, että toimittajat hyödyntävät klassisia narratiivisia rakenteita, kun he raportoivat sangen mutkikkaita ja pitkäkestoisia talouselämän tapahtumia. Tulokset osoittavat myös tutkimusmenetelmän hyvän soveltuvuuden uutisnarratologian tutkimukseen.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords uutiset - rakennemuutos - Suomi - 1990-luku semiotiikka - uutiset - sanomalehdet narratologia - lehdistökirjoittelu - talouselämä narratiivisuus - uutiset - tapaustutkimus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information 			